

Bilaga
Specifikation

**VITA BUSSARNA - SVENSKA RÖDA KORSETS RÄDDNINGSAKTION I
TYSKLAND UNDER ANDRA VÄRLDSKRIGET:**

Specifikation
över antal räddade/transporterade
med de Vita bussarna

Våra studier och jämförelser i källmaterial har hittills givit följande resultat:

ANTAL räddade/transporterade genom vitabussoperationen

SUMMERING:

Räddade:

Totalt antal ur läger räddade skandinaver 7 795

Totalt antal ur läger räddade icke-skandinaver 7 550

TOTALT räddade ur läger 15 345

=====

Transporterade:

Totalt antal transporterade tysk-svenskar
till Sverige cirka 1 500

Transporter/Omflyttningar av fångar:

Från Neuengamme fångar av olika nationaliteter
flyttade till andra läger för att bereda plats för
de skandinaviska fångarna cirka 2 000

Från Neuengamme franska fångar (män) som
skulle till läger i Flossenburg, varifrån de skulle
hämtas till Schweiz. RK-detachementet fann dock
förhållandena sådana att de i stället avlämnade
dem i Theresienstadt cirka 400

DEFINITION av vilka som räddades/transporterades genom vitabussaktionen

Räddade:

- 1) Personer som räddades ur läger som ett resultat av Folke Bernadottes förhandlingar med Himmler och som transporterades med rödakorsfordon eller andra transportmedel
- 2) Personer som räddades genom förhandlingar av rödakorsbefäl (endast en transport innan détachements uppgift var avslutad på tysk mark)

Transporterade:

- 3) Personer som transporterades som ett resultat av Folke Bernadottes förhandlingar
 - 4) Omflyttning av fångar mellan koncentrationsläger
-

DETALJERAD SAMMANSTÄLLNING:

SKANDINAVER

Räddade ur olika läger:

**och förda till Neuengamme-lägret,
varifrån de senare fördes vidare till Danmark och
i ett senare skede till Sverige:**

Bakgrundsinformation

om de skandinaviska fångarna i Neuengamme-lägret

Folke Bernadotte hade vid sina tidiga förhandlingar inte fått Himmler att gå med på att skandinaverna skulle få transporteras direkt till Sverige. Däremot gick Himmler med på att de skandinaviska fångarna skulle få samlas upp från olika läger runtom i Tyskland och föras till ett läger, Neuengamme, nära danska gränsen.

Vid senare förhandlingar uppnådde Bernadotte Himmlers godkännande till att dessa fångar fick transporteras vidare från Neuengamme via Danmark till Sverige. Detta skedde den 20 april 1945.

Dessförinnan hade ett stort antal sjuka, kvinnor, barn och gamla samt en stor grupp danska poliser löpande evakuerats, som ett resultat av Bernadottes förhandlingar. Vid evakueringen den 20/4 evakuerades samtliga kvarvarande, ca 4 200.

Vi redovisar här varifrån Neuengammefångarna hämtades av Röda Korset och deras antal.

Dessutom fanns redan en grupp skandinaviska fångar i Neuengamme innan räddningsaktionen inleddes i mitten på mars 1945 och ytterligare ett antal skandinaver transporterades dit av tyskarna själva:

I Neuengamme befintliga skandinaviska fångar medio mars	1 700
---	-------

Av tyskarna dittransporterade skand fångar fram till månads- skiftet mars/april	600
--	-----

Fördelning av Röda Korsets transporter från de olika fånglägren till Neuengamme under mars/april:

Från:	
Sachsenhausen (tot 7 resor)	2 161
Dachau	498
Mauthausen	70
Natzweiler	49
Hannover-Stöcken	72
Leipzig	448
Jessen	146
Mühlberg	599
Leipzig-Halle, Torgau	200
Zwickaru, Waldheim, Cosswig	191
Plötzensee, Goitsch	17
Dreiberge	510
Bergen-Belsen	11
Ravensbrück	100
	<hr/>
=	5 072

TOTALT antal skandinaviska fångar transporterade av Röda Korset till Neuengamme-lägret	5 072
---	-------

Theresienstadt:

Danska judar från Theresienstadt till Sverige	423
---	-----

Ravensbrück:

Skandinaviska kvinnor från Ravensbrück till Sverige (före 22/4)	100
---	-----

TOTALT antal räddade skandinaver ur olika läger	7 895
--	--------------

Transporterade

som ett resultat av Bernadottes förhandlingar med Himmler och med hjälp av Svenska Röda Korset

Tysk-svenskar (mest svenskfödda kvinnor gifta med tyskar jämte deras barn och andra svenskfödda tyskar) cirka 1 500

ICKE-SKANDINAVER**Räddade ur läger:**

Ur Ravensbrück + utekommandon (22/4-25/4)
(kvinnoläger):

Med bussar/ambulanser/lastbilar:

Dr Arnoldssons danska ambulanskolonn (23/4) **sjuka kvinnor** 200

Arnoldsson och Ankarcrona avreser den 22/4 från Friedrichsruh som ledare för en kolonn med 15 danska bussar för att i första hand hämta sjuka kvinnor från Ravensbrück.. När man nådde Ravensbrück plockade man ut de svårast sjuka. Uppgift om antal skiljer sig sedan åt mellan olika källor. Några källor uppger att man transporterade 112 sjuka kvinnor medan andra anger cirka 200 kvinnor.

Harald Folkes/Åke Svenssons 1:a svenska busskolonn (20 bussar) (23/4) 786

Svenssons kolonn omfattar 25 svenska fordon. Kapten Folke anslöt sig till gruppen i Lübeck. Vid framkomsten till Ravensbrück beslöt man sig för att övernatta. Även här skiljer sig antalet åt. Några källor uppger att man kunde hämta 800 kvinnor, huvudsakligen fransyskor. Andra uppger att avsikten var att transportera 800 kvinnor men att i sista stund undanhöll tyskarna 14 kvinnor, varför endast 786 kvinnor kunde transporteras till Lübeck. Ytterligare en källa uppger 875 kvinnor.

Löjtnant Hallqvists kolonn (svensk + ICRC-fordon (24/4) 706

Den 24/4 på kvällen anlände Löjtnant Hallqvists kolonn till Ravensbrück. Kolonnen bestod av bilar från Internationella Röda Korset, med kanadensiska förare. Här finns inte så många uppgifter angående antal. En källa uppger dock att man transporterade 706 franska, belgiska, holländska och polska kvinnor. På hemvägen övernattar man i en skog (natten 24/4). Dagen därpå delar man upp kolonnen i två grupper. En åker via Wismar och den andra över Schwerin.

Gruppen som tar vägen över Schwerin blir beskjuden. Chauffören Ringman, en kanadensisk chaufför och fem kvinnor dödas omedelbart. Sexton personer, däribland löjtnant Hallqvist, såras svårt. Även här finns motsägande uppgifter. I en källa uppges att 2 dödades och ett okänt antal sårades.

Dr Arnoldsson och de Blonay begav sig till olyckplatsen i Schwerin, där de gav hjälp till de sårade och transporterade dem till sjukhus i Schwerin.

Samtidigt besköts den andra gruppen i Wismar. Här dödades 4 personer och 10 fick allvarliga skador.

Sörensens danska ambulanskolonn(se nedan), som lämnat Ravensbrück på eftermiddagen den 24/4 med 115 sjuka kvinnor, kom precis när gruppen hade blivit beskjuden och två schweiziska lastbilar var träffade. 3 kvinnor var döda och 8 kvinnor sårade. Sörensen tömde två av sina ambulanser och körde de sårade till sjukhus i Wismar. De övriga kvinnorna lämnades i en lada. Medan de danska ambulanserna (Sörensen) fortsatte till Padborg, körde Per Lous (läkare på Sörensens kolonn) på kvällen med två bussar till Wismar och hämtade de kvarlämnade 110 kvinnorna i ladan. Man tog även med kropparna av de omkomna till svensk kyrkan och fortsatte sedan till Padborg.

Då resterna av kolonnen (Schwerin), nu under ledning av Löthman, är på väg mot Padborg blir även denna beskjuden, vid Plön.

En källa uppger att Löthman hade tjugo sårade och 9 döda.

En annan uppger 20 dödade och sårade.

Två källor har uppgifter om det totala antalet döda och skadade.

En uppger att 25 dödades och en annan att femton dödades och ett trettiotal sårades.

Dansk ambulanskolonn under Sörensen 24/4

114

En dansk kolonn startade den 23/4 från Padborg under ledning av ingenjör Pontoppidian Sörensen. Kolonnen nådde Ravensbrück den 24/4 på eftermiddagen och avgick samma dag som Hallqvists kolonn.

I varje ambulans inredd för 6 liggande patienter transporterades 19 kvinnor (6x19 = 114 kvinnor)

Folkes/Svenssons 2:a sv busskolonn (25/4)

934

På eftermiddagen den 25/4 avgick man från Ravensbrück med 934 interner i de tjugo bussarna. De flesta var polska kvinnor men även andra kvinnor av flera olika nationaliteter. Det fanns sjuka, ammande och gravida med ombord och ett barn föddes under själva resan. På vägen hem stötte man på de två sönderskjutna lastbilarna vid Wismar. Man blev även tvungen att överlämna en tysk kvinna till polisen i Krusaa, då man misstänkte att hon var

tysk spion. Några källor uppger antalet räddade till 1 000. Men det finns även en källa som anger siffran 1 300 kvinnor.

Med tåg:

Transport med tåg ”spöktåget” kvinnor fr Ravensbrück 25/4 3 960

Anlände till Lubeck natten till 29/4 och vidare till Padborg den 30/4. Från Padborg vidaretransport till Köpenhamn med annat tåg, sedan färja till Malmö.

Även här har vi funnit divergerande uppgifter när det gäller antalet räddade. I en källa anges att ca 4 200 lastades, men vid ankomsten till Padborg räknades kvinnorna och då fanns 3 960. Andra källor uppger antalet både till 3 989 och 4 000.

Om de i Lübeck 300 ”kvarlämnade kvinnorna från Ravensbrück” (se nedan) ursprungligen skulle ha kommit med denna tågtransport från Ravensbrück har vi hittills inte kunnat verifiera. Detta skulle i så fall kunna vara en tänkbar förklaring till varför antalet lastade kvinnor från Ravensbrück anges till ett högre antal än det vid ankomsten till Padborg.

En annan tänkbar förklaring till varifrån de i Lübeck ”300 kvarlämnade kvinnorna från Ravensbrück” ursprungligen kom skulle kunna vara att de kan ha utgjorts av skadade i Hallkvists busskolonn (Schwerin, Plön och Wismar) vilka efter vård samlats upp i Lübeck.

Vi har hittills belägg för att det

totala antalet räddade icke-skandinaver från Ravensbrück var 6 715

varav 2 755 räddades med buss, lastbil, ambulans och 3 960 med tåg (”spöktåget”)

I dessa siffror har vi inte räknat in de 300 i Lübeck ”kvarlämnade kvinnorna från Ravensbrück”. De redovisas separat.

Ytterligare en tågtransport - ej i Röda Korsets regi

Utöver de 3 960 (plus ev 300) kvinnor som räddades från Ravensbrück med ”spöktåget” har vi belägg för ytterligare en tågtransport med 2 800 kvinnor, mest polskor, som anlände till danska gränstationen Padborg den 2 maj. Detta tåg kom som en total överraskning till Padborg, där kvinnorna omhändertogs av svensk och dansk rödakorspersonal och sedan fördes vidare med annat tåg via Köpenhamn och med färja till Malmö.

Uppgiften om denna tågtransport har vi funnit bl a i Stefan Romey:

”Ein KZ in Wandsbek, Zwanarbeit im Hamburg Drägerwerk”(Kapitel 21 - ”Evakueierung” und Befreiung), VSA-Verlag Hamburg. I boken citeras uppgifter från flera fångar i transporten. Fångarna kom från utelägrer/ utekommandot Drägerwerk i Wandsbek i trakten av Hamburg och

utgjordes mest av polskor.

I upplösningen hade SS-vakterna lämnat lägret och tågtransporten kom till på förslag av tre skyddspoliser, som också ville rädda sitt eget skinn genom att ordna en tågtransport till Danmark.

Även Jörgen Barfod nämner i sin bok, ett tåg från 2 maj med 2 800 kvinnor. Det var Hamburgs kommandant, som utan förvarning hade sänt kvinnorna från läger i Hamburgs omnejd.

Vi har inte inräknat denna transport i vår sammanställning, då den inte tillkommit som ett resultat av Bernadottes förhandlingar. Visserligen togs fångarna om hand av RK-personal efter ankomsten, men transporten till Padborg var inte i RK-regi.

Från Neuengamme-lägret:

Räddade från fartyget Athén i Lübecks hamn: Belgare, holländare, fransmän (män) (30/4) Ursprungligen kom dessa fångar från Neuengamme. Transporterades med "Magdalena" från Lübeck till Sverige.	250
---	-----

Män, många svårt sjuka, hämtade av dr Björn Heger i en lada i Süssel (30/4): Fransmän, holländare, belgare. (Ursprungligen från Neuengamme) Transporterade med "Magdalena" från Lübeck till Sverige.	300
--	-----

Från Ravensbruck:

Dessutom hämtades 300 Ravensbrück-kvinnor vilka blivit kvar i Lübeck (30/4). Transporterades med "Lillie Mathiesen" från Lübeck till Sverige.	300
--	-----

OBS Vi har, som nämnts ovan, hittills inte kunnat fastställa om dessa kvinnor ursprungligen ingick i transporten med "spöktåget" eller kom ur Hallkvists beskjutna kolonner eller kommit till Lübeck på annat sätt.

Från övriga läger/utekommandon:

Ett frågetecken är en uppgift i Hans Arnoldsson bok: "Från utekommandon i Hamburg med omnejd transporterades genom Franz Görings försorg omkring 2 000 kvinnor via Danmark till Sverige."
Vi har sökt identifiera denna grupp. Gruppen kan vara identisk med den på 2 800 kvinnor som kom med tåg till Padborg helt överraskande. (Se ovan.). Detta återstår att söka verifiera.

TOTALT antal räddade icke-skandinaver ur olika läger	7 550
---	--------------

=====

(med reservation för minus 300 *)

*) Reservationen för minus 300 gäller endast i det fall de 300 i Lübeck kvarlämnade Ravensbrück-kvinnorna ursprungligen hämtats i Ravensbrück av Hallkvists busskolonn.

I siffran för transport med "spöktåget" är de inte inräknade.

Antalet räddade med buss är beräknat vid hämtning, medan antalet räddade med "spöktåget" är räknat med sin mer verifierbara faktor, nämligen antalet vid ankomsten till Padborg. Osäkerheten om hur de kom till Lübeck (och att de transporterades därifrån till Sverige med båt) har gjort att vi valt att redovisa gruppen separat.

=====
SUMMA TOTALT ANTAL RÄDDADE URLÄGER

15.345
=====